

הַלְבוֹת טְמֵאת מֵת פָּרָק ו

א. עֲצֻמוֹת הַדָּג, וְעוֹרוֹ הָעוֹשֶׂה מֵהֶן כָּלִים אֵינָן מְקַבְּלִין טְמֵאָה כָּלֵל, לֹא מִדְּבַרֵי תוֹרָה וְלֹא מִדְּבַרֵי סוּפְרִים; וְכֵן יִרְקָה שֶׁעַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְכִיּוֹצֵא בָּהּ: שֶׁכָּל שְׂפִימַיִם טָהוֹר, כְּמוֹ שִׁיתְבָּאֵר בְּהַלְכוֹת כָּלִים. לְפִיכֶךָ הָעוֹשֶׂה אֶהֱל מֵעוֹר הַדָּג, אוֹ מִצֶּמֶר שֶׁגָּדַל בֵּינָם אֵין עֲצָמוֹ שְׁלֹאֲהֵל זֶה מְקַבֵּל טְמֵאָה, אֵף עַל פִּי שֶׁמִּבִּיא אֶת הַטְּמֵאָה לְכָל אֲשֶׁר יִהְיֶה תַּחְתּוֹ כְּשֶׁאֵר אֶהֱלִים.

ב. כָּלִי גָּלִילִים, וְכָלִי אֲבָנִים, וְכָלִי אֲדָמָה אֵינָן מְקַבְּלִין טְמֵאָה, לֹא מִדְּבַרֵי תוֹרָה וְלֹא מִדְּבַרֵי סוּפְרִים, בֵּין טְמֵאת מֵת, בֵּין שְׂאֵר הַטְּמֵאוֹת. וְכֵן כָּלִי עֵץ הָעָשׂוּי לְנִחַת, כְּגוֹן הַתְּבָה וְהַמְּגָדֵל וְהַכְּפֹרֶת שֶׁהֵן מִחֲזִיקִין אַרְבָּעִים סָאָה בִּלְח וְיִהְיֶה לָהֶן שׁוּלִימַיִם אֵינָן מְקַבְּלִין טְמֵאָה כָּלֵל, לֹא מִדְּבַרֵי תוֹרָה וְלֹא מִדְּבַרֵי סוּפְרִים; וְאֵלּוֹ הֵן הַנִּקְרָאִין כָּלִי עֵץ הַבָּא בַּמִּדֶּה.

ג. כָּלִי חֶרֶס פְּשׁוּטִיָּהֵן טָהוֹרִין, וּמְקַבְּלִיָּהֵן טְמֵאִין; וְאֵינָן מִטְּמֵאִין אֲלֵא מֵאוֹיֶרֶן, אוֹ בַּהֶסֶט הַזֶּב: אֲפֹלוֹ נִגַּע כָּלִי חֶרֶס בְּמֵת מִגְּבוּ, אֵינוֹ מִטְּמֵא. וְאִם נִכְנְסָה טְמֵאָה מִן הַטְּמֵאוֹת בְּאוֹיֶירוֹ אֵף עַל פִּי שֶׁלֹא נִגְעָה בּוֹ, נִטְמָא.

ד. הִיָּה כָּלִי חֶרֶס עִם הַמֵּת בְּאֶהֱל נִטְמָא, שֶׁהָרִי הַטְּמֵאָה נִכְנְסָה בְּאוֹיֶירוֹ; וְאִם הִיָּה מִקֶּף צָמִיד פְּתִיל, הוּא וּמָה שֶׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר כְּמוֹ שֶׁנִּתְפָּרֵשׁ בַּתּוֹרָה, שְׂאִין טְמֵאָה נִכְנְסֶת לוֹ אֲלֵא מִפְּתָחוֹ, וּבַהֶסֶט הַזֶּב שֶׁהָרִי הוּא כְּמִי שֶׁנִּגַּע בְּכֹלוֹ.

ה. הָעוֹשֶׂה גוֹלָל מִדְּבַר שְׂאִינוֹ מְקַבֵּל טְמֵאָה כְּגוֹן שֶׁהִנִּיחַ עַל גְּבִי הַקֶּבֶר אֶבֶן, אוֹ כָּלִי אֲדָמָה, אוֹ כָּלִי עֵץ הַבָּא בַּמִּדֶּה, אוֹ כָּלִי חֶרֶס הַמִּקֶּף צָמִיד פְּתִיל, אוֹ עוֹר הַדָּג וְעֲצָמוֹ, וְכִיּוֹצֵא בְּאֵלוֹ הַנוֹגֵעַ בָּהֶן טְמֵא טְמֵאת שְׂבָעָה, מִשּׁוּם נִוְגַע בְּגוֹלָל; וְאִם פָּרְשׁוֹ מִלְּהִיּוֹת גוֹלָל, אוֹ שֶׁהִסִּיר הַמֵּת מִתַּחְתֵּיהֶן הָרִי הֵן טָהוֹרִין.

ו. וְכֵן בְּהִמָּה שֶׁכִּפְּתָהּ וְעָשָׂה אוֹתָהּ גוֹלָל הַנוֹגֵעַ בָּהּ טְמֵא טְמֵאת שְׂבָעָה, כָּל זֶמֶן שֶׁהִיא גוֹלָל; הַתִּיר הַבְּהֵמָה, הָרִי הִיא טָהוֹרָה כְּשֶׁאֵר הַבְּהֵמוֹת.

ז. וְכֵן חֲבִית שֶׁהִיא מְלֵאָה מִשְׁקִין וּמִקְפֶּת צָמִיד פְּתִיל, וְעָשָׂה אוֹתָהּ גוֹלָל לְמֵת הַנוֹגֵעַ בָּהּ טְמֵא טְמֵאת שְׂבָעָה, וְהַחֲבִית וְהַמִּשְׁקִין טָהוֹרִין.

ח. קוֹרָה שֶׁעָשְׂאָה גוֹלָל לְקֶבֶר, בֵּין עוֹמֶדֶת בֵּין מְטָה עַל צִדָּה אֵין טְמֵא אֲלֵא כְּנֶגֶד פֶּתַח הַקֶּבֶר; וְהַנוֹגֵעַ בְּקִצָּה הַמִּנְחָ חוּץ לְקֶבֶר, טָהוֹר. עָשָׂה רֹאשָׁה גוֹלָל לְקֶבֶר, וְהָרִי הִיא עוֹמֶדֶת עַל הַקֶּבֶר כְּמוֹ אֵילָן הַנוֹגֵעַ מִמֶּנָּה בְּאַרְבָּעָה טַפְחִים סְמוּךְ לְקֶבֶר, טְמֵא מִשּׁוּם גוֹלָל; וּמֵאַרְבָּעָה וּלְמַעְלָה, טָהוֹר. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּזֶמֶן שֶׁהוּא עֲתִיד לִקַּץ אוֹתָהּ; אֲבָל אִם אֵינוֹ עֲתִיד לִקַּץ, כִּלְה גוֹלָל.

ט. שְׁתֵּי אֲבָנִים גְּדוּלוֹת שֶׁלֹּאֲרָבָעָה אַרְבָּעָה טַפְחִים שֶׁעָשְׂאָן גוֹלָל הַמֵּאֲהִיל עַל גְּבִי שְׁתֵּיהֶן, טְמֵא. נִטְלָה אַחַת מֵהֶן הַמֵּאֲהִיל עַל גְּבִי שְׁנִיָּה טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לְטְמֵאָה דֶּרֶךְ שֶׁתִּצָּא בּוֹ.

י. גֵּל שֶׁלְצִרְרוֹת שֶׁעָשָׂהוּ גוֹלָל לְקֶבֶר אֵין טְמֵא אֲלֵא סֹדֶר הַפְּנִימִי, שֶׁהוּא צָרְכוֹ שֶׁלְקֶבֶר; אֲבָל הַנוֹגֵעַ בְּשְׂאֵר הָאֲבָנִים, טָהוֹר.

יא. אֲרוֹן שֶׁהוּא חֲקוּק בְּסִלְעַ, וְהִנִּיחַ בּוֹ הַמֵּת, וְכִסְהוּ בְּגוֹלָל

הַנוֹגֵעַ בְּסֵלַע מִכָּל מְקוֹם, טָהוֹר; וְהַנוֹגֵעַ בַּגּוֹלָל, טָמֵא. לָמָּה זֶה דוּמָה: לְבוֹר גָּדוֹל מֵאֵל מֵתִים, וְאֲבָן גְּדוֹלָה עַל פִּי שְׂאִין טָמֵא אֲלֵא כִּנְגֵד חֲלָלָהּ. וְאִם בָּנָה נֶפֶשׁ עַל גְּבֵה הָרִי זֶה כְּקֹבֶר סְתוּם, וּמִטָּמֵא מִכָּל סְבִיבָיו.

יב. הִיָּתָה הָאֶרֶז הַחֲקוּקָה בְּסֵלַע רַחֲבָה מְלֻמָּטָן וְצָרָה מְלֻמָּעָלָן, וְהֵמֶת בְּתוֹכָהּ הַנוֹגֵעַ בָּהּ מְלֻמָּטָן, טָהוֹר; וּמְלֻמָּעָלָן, טָמֵא: שֶׁהָרִי הַצִּדְדִּין שְׁלֻמָּעָלָה סָכְכוּ עַל גְּבֵי הֵמֶת, וְנִעְשׂוּ כַּגּוֹלָל.

יג. הִיָּתָה הָאֶרֶז רַחֲבָה מְלֻמָּעָלָן וְצָרָה מְלֻמָּטָן הַנוֹגֵעַ בָּהּ מִכָּל מְקוֹם, טָמֵא. הִיָּתָה שׁוּוֹה הַנוֹגֵעַ בָּהּ מִטַּפָּח הַסְמוּךְ לְקִרְקָעִיתָהּ וּלְמָעָלָהּ, טָמֵא; מִטַּפָּח וּלְמַטָּה, טָהוֹר. נִקֵּב אֶרֶז בְּסֵלַע, וְהַכְּנִיס הֵמֶת בְּתוֹכָהּ כְּמוֹ נֶגֶר הַנוֹגֵעַ בָּהּ מִכָּל מְקוֹם, טָהוֹר: חוּץ מִמְּקוֹם פֶּתַחָהּ.

יד. מַעְרָה שֶׁהִקְבֵּר בְּתוֹכָהּ, וְחָצַר לִפְנֵי הַמַּעְרָה בְּזִמָּן שֶׁהִחָצַר לְאֹוִיר הָעוֹמֵד בְּתוֹכָהּ טָהוֹר, וּבִלְבָד שְׁלֵא יִגַּע בְּשִׁקּוּף הַמַּעְרָה. וּבְזִמָּן שֶׁהִחָצַר מִקְרָה אִם הָיָה בָּהּ אַרְבָּעָה טַפָּחִים עַל אַרְבָּעָה טַפָּחִים אוֹ יֵתֶר, הַנִּכְנָס לְשֵׁם טָהוֹר; הִיָּתָה פְּחוּתָהּ מֵאַרְבָּעָה, הַנִּכְנָס לְשֵׁם טָמֵא, וְאִף עַל פִּי שְׁלֵא יִגַּע בְּפֶתַח הַמַּעְרָה.

הַלְבוֹת טָמֵאת מֵת פֶּרֶק ז

א. בֵּית סְתוּם שֶׁהֵמֶת בְּתוֹכוֹ, מִטָּמֵא מִכָּל סְבִיבָיו; וְהַנוֹגֵעַ בּוֹ מֵאַחֲזָרָיו, אוֹ מִגִּגּוֹ טָמֵא שְׁבָעָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּקֹבֶר סְתוּם. נִפְתַּח בּוֹ פֶּתַח, וְאִפְלוּ סִתְמוֹ אִם לֹא פָּרַץ פְּצִימּוֹ הַנוֹגֵעַ בּוֹ מֵאַחֲזָרָיו וּמִגִּגּוֹ טָהוֹר, וְאִין טָמֵא אֲלֵא כִּנְגֵד הַפֶּתַח. וְכַמָּה יִהְיֶה שְׁעוֹר הַפֶּתַח: הֵמֶת, פֶּתַחוֹ בְּאַרְבָּעָה טַפָּחִים; וְכַזִּית מִן הֵמֶת, פֶּתַחוֹ בְּטַפָּח; וְגָדוֹל מִכַּזִּית, הָרִי הוּא כִּמֵּת וּפֶתַחוֹ בְּאַרְבָּעָה.

ב. הֵמֶת בְּתוֹךְ הַבֵּית, וּבּוֹ פֶּתַחִים הֶרְבֵּה בְּזִמָּן שֶׁכָּלָן נְעוּלִין, כָּלָן טָמֵאִין, וְהַיּוֹשֵׁב בְּצֵד כָּל פֶּתַח מֵהֵן תַּחַת הַתְּקָרָה הַיּוֹצֵאת עַל הַפֶּתַח, נִטָּמֵא.

ג. נִפְתַּח אֶחָד מֵהֵן, אוֹ שֶׁחָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בְּאֶחָד מֵהֵן, וְאִף עַל פִּי שֶׁחָשַׁב אַחֵר שְׁמֵת הֵמֶת, אִפְלוּ חָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בְּחִלּוֹן שֶׁהָיָה אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה הָצִיל עַל הַפֶּתַחִים כָּלָן, וְאִין טָמֵא אֲלֵא כִּנְגֵד הַפֶּתַח שֶׁנִּפְתַּח אוֹ שֶׁחָשַׁב עָלָיו; וְהַשָּׂאֵר טָהוֹרִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן נְעוּלִין, וְהָרִי אֵין הַבֵּית כְּקֹבֶר סְתוּם.

ד. וְכֵן אִם הִתְחִיל לַחְתּוֹר פֶּתַח לְהוֹצִיאוֹ בּוֹ מִשְׁיַחְתּוֹר אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, הָצִיל עַל כָּל הַפֶּתַחִים כָּלָן; הָיָה שֵׁם פֶּתַח סְתוּם, וְחָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בּוֹ, וְהִתְחִיל לַפְתָּחוֹ מִשְׁיַתְחִיל לַפֶּתַח, הָצִיל עַל הַפֶּתַחִים כָּלָן.

ה. הָיוּ בּוֹ חִלּוּנוֹת הֶרְבֵּה, וְכָלָן מִגְּפּוֹת כָּלָן טָהוֹרוֹת; נִפְתַּחוּ כָּלָן טָמֵאוֹת, וְלֹא הָצִילוּ עַל כָּל הַפֶּתַחִים. פֶּתַח קָטָן בְּתוֹךְ פֶּתַח גָּדוֹל הַמֵּאֲהִיל עַל גְּבֵי שְׁנִיָּהֵן, טָמֵא; חָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בְּקָטָן, טָהַר קָטָן אֶת הַגָּדוֹל. הָיוּ שְׁנִיָּהֵן מִתְאִימִין הַמֵּאֲהִיל עַל גְּבֵי שְׁנִיָּהֵן, טָמֵא; חָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בְּאֶחָד מֵהֵן, טָהַר אֶת חֲבֵרוֹ.

ו. הָיָה לַבֵּית פֶּתַח אֶחָד לְצִפּוֹן, וּפֶתַח אֶחָד לְדָרוֹם, וְחָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בְּצִפּוֹנִי, וְאַחֵר כֶּךָּ בָּאוּ אֲחֵיו אוֹ קְרוֹבָיו וְאָמְרוּ, אֵין

מוציאין אותו אלא בדרומי טהר דרומי את הצפוני: ובלבד, שלא יערים; ואם הערים, שניהן טמאין.

ז. בתים הפתוחין לאכסדרה, והמת באחד מהן אם היה דרכו שלמת לצאת בחצר הרי בית שער טהור, והבתים טמאין; ואם לאו בית שער טמא, והבתים טהורין.

ח. החדר שלפנים מן הבית מגף, ונכנסה טמאה לפנימי דרך חלון הבית החיצון טהור, מפני שהטמאה חוזרת ויוצאת דרך החלון שנכנסה בו.

ט. אין הקבר מטמא מכל סביביו, עד שיהיה שם חלל טפח על טפח על רום טפח; אפלו הגביה הבנין על גבי חלל טפח, עד לרקיע הכל טמא, שהכל כקבר.

י. היתה טמאה רצוצה, ולא היה שם חלל טפח טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת: ואין טמא אלא הנוגע כנגד הטמאה מלמעלה, או המאהיל עליה מלמעלה, או הנוגע כנגדה מלמטה, או מה שתאהיל עליו מלמטה; אבל הנוגע בצד הבנין, טהור.

יא. זה כלל גדול בטמאת מת: שכל דבר המטמא באהל מן המת אם היה רצוצ, שאין לו חלל טפח הרי הטמאה בוקעת ועולה עד לרקיע, ובוקעת ויורדת עד התהום; ואינה מטמאה מן הצדדין.

יב. כיצד: כרי שלתבואה או גל שלאבנים, וכזית מן המת בתוכו, וכלים בצד הטמאה, ואינן נוגעין בה הכלים טהורין; וכל כלי שבתוך הגל מכוון כנגד הטמאה מלמעלה או מלמטה טמא, שהטמאה בוקעת ועולה ובוקעת ויורדת. ואם היה מקום הטמאה חלול טפח על טפח על רום טפח הרי הוא כקבר סתום, ומטמא מכל סביביו.

יג. בית שמלאהו עפר או צרורות הרי זה בטל הבית, והרי הוא כגל שלעפר או צרורות; ואם היתה טמאה בתוך העפר בוקעת ועולה ובוקעת ויורדת, וכלים שבצדיה בתוך העפר טהורים.

יד. טמאה שהיא רצוצה בכותל, וסמך סכה לכותל הסכה טמאה: שהרי נעשה הכותל צד מצדי האהל ואף על פי שהצדדין טהורים לנוגע, אלו לא היה עליהן אהל; אבל משנעשה עליהן אהל האהל בלו טמא, שהרי הטמאה בתוכו.

הלכות טמאת מת פרק ח

א. שדה שאבד קבר בתוכה עפרה מטמא במגע ובמשא, בבית הפרס: שמא נדוש הקבר בה, ויהיו עצמות פשעורה בתוך עפרה. וכל השדה כלה המאהיל עליה, נטמא; ואם העמיד בתוכה אהל, נטמא כל שיש בו באהל שמא האהל שהעמיד באותה שדה, על הקבר הוא מאהיל.

ב. בנה בה בית, ועליה על גביו אם היה פתחה שלעליה מכוון כנגד פתחה שלבית, העליה טהורה: שאפלו היה הקבר תחת משקוף הבית, העליה טהורה שהרי היא אהל על גבי אהל,

כְּמוֹ שִׁיתְבָּאָר. וְאִם לֹא הָיָה מְכוּן, אָף הָעֲלִיָּה טְמָאָה: שְׂמָא אִסְקַפְתָּ עֲלֶיהָ עַל הַקֶּבֶר, וְהָרִי הָעֲלִיָּה מֵאֵהִילָה עַל הַקֶּבֶר.

ג. וְשָׂדָה זֹאת מִתֵּר לְזֶרַע בְּתוֹכָהּ כָּל זֶרַע, לְפִי שְׂאִין שְׂרָשֵׁי זֶרַעִים מִגִּיעִין עַד לְקֶבֶר; אֲבָל אֵין נוֹטְעִין בְּתוֹכָהּ אֵילָנִי מֵאֲכָל, מִפְּנֵי שֶׁהַשְּׂרָשִׁים מִגִּיעִין עַד הַמֶּת.

ד. הַתְּלוּלִיּוֹת הַקְּרוֹבוֹת לָעִיר, הַסְּמוּכָה לְבֵית הַקְּבָרוֹת אוֹ לְדֶרֶךְ בֵּית הַקְּבָרוֹת אֶחָד חֲדָשׁוֹת וְאֶחָד יִשְׁנֹת, הָרִי אֵלֶּה בְּחִזְקַת טְמָאָה: מִפְּנֵי שֶׁהַנָּשִׁים קוֹבְרוֹת שָׁם אֶת הַנְּפִלִים, וּמִכִּי שֶׁחֵין קוֹבְרִין שָׁם אֲבֵרִיהֶן.

ה. אֲבָל הָרְחוּקוֹת הַחֲדָשׁוֹת טְהוֹרוֹת; וְהַיִּשְׁנֹת טְמָאוֹת, שְׂמָא הָיוּ קְרוֹבוֹת מֵעִיר שֶׁחֲרָבָה אוֹ מִדֶּרֶךְ שְׂאֲבָדָה. וְאִיזָה הוּא תֵּל קְרוֹב, כָּל שְׂאִין שָׁם תֵּל אַחֵר קְרוֹב יוֹתֵר מִמֶּנּוּ; וְיִשָּׁן, שְׂאִין אָדָם זוֹכְרוֹ.

ו. שָׂדָה בּוֹכִים, וְהוּא הַמָּקוֹם הַקְּרוֹב לְבֵית הַקְּבָרוֹת שֶׁהַנָּשִׁים יוֹשְׁבוֹת שָׁם וּבוֹכוֹת אָף עַל פִּי שֶׁעֲפָרוּ טְהוֹר, שֶׁהָרִי לֹא הִחֲזָקָה שָׁם טְמָאָה אֵין נוֹטְעִין אוֹתוֹ, וְאֵין זֶרַעִין אוֹתוֹ, שְׁלֹא לְהַרְגִּיל רִגְלֵ אָדָם שָׁם, שְׂמָא יֵשׁ שָׁם טְמָאָה: מִפְּנֵי שֶׁהוּא קְרוֹב לְבֵית הַקְּבָרוֹת, כִּבְרֵ נִתְיָאֲשׁוּ בְּעֲלִיו מִמֶּנּוּ; לְפִיכָךְ אִפְשָׁר שִׁיבּוֹא אָדָם וְיִקְבֹּר בּוֹ, וּמִפְּנֵי זֶה חָשְׁשׁוּ לוֹ. וְעוֹשִׁין מַעֲפָר מְקוֹם זֶה תַּנּוּרִים לְקַדֵּשׁ, שֶׁהָרִי לֹא הִחֲזָקָה טְמָאָה שָׁם.

ז. קֶבֶר הַנִּמְצָא, מִתֵּר לְפָנוּתוֹ; וְאִם פָּנָהוּ מְקוֹמוֹ טְמָא, וְאִסּוּר בִּהְנִיָּה, עַד שִׁיבְדֹק כְּמוֹ שִׁיתְבָּאָר. וְקֶבֶר הַיְדוּעַ, אִסּוּר לְפָנוּתוֹ; וְאִם פָּנָהוּ מְקוֹמוֹ טְהוֹר, וּמִתֵּר בִּהְנִיָּה. קֶבֶר שֶׁהוּא מְזִיק אֶת הָרַבִּים, מִפְּנֵי אוֹתוֹ; וּמְקוֹמוֹ טְמָא, וְאִסּוּר בִּהְנִיָּה.

ח. הַפּוֹגֵעַ בַּמֶּת מִצָּוָה אִם מִצָּאוֹ בְּתוֹךְ הַתַּחֲנוּם, מְבִיאֻ לְבֵית הַקְּבָרוֹת; מִצָּאוֹ חוּץ לַתַּחֲנוּם אִפְלוּ בְּתוֹךְ שָׂדָה כָּרֶם קָנָה מְקוֹמוֹ, וְיִקְבֹּר בַּמָּקוֹם שֶׁנִּמְצָא. מִצָּאוֹ עַל הַמָּצָר, מְסַלְקוֹ לְצַדְדֵּין.

ט. שָׂדָה בּוֹר מִצַּד זֶה, וְשָׂדָה נִיר מִצַּד זֶה קוֹבְרוֹ בְּשָׂדָה בּוֹר; שָׂדָה נִיר וְשָׂדָה זֶרַע, קוֹבְרוֹ בְּשָׂדָה נִיר; שָׂדָה זֶרַע וְשָׂדָה כָּרֶם, קוֹבְרוֹ בְּשָׂדָה זֶרַע. שָׂדָה אֵילָן וְשָׂדָה כָּרֶם קוֹבְרוֹ בְּשָׂדָה כָּרֶם, מִפְּנֵי אֲהֵל הַטְּמָאָה. הָיוּ שְׁנֵיהֶן שׁוּוֹין, מְסַלְקוֹ לְאִיזָה צֵד שִׁירְצָה.

י. קֶבֶר הַנִּמְצָא, מְטַמָּא לְמִפְרָע; וְאִם בָּא אֶחָד וְאָמַר בְּרִי לִי שְׁלֹא הָיָה כָּאֵן קֶבֶר, אִפְלוּ קֵדָם לַעֲשָׂרִים שָׁנָה אֵינוֹ מְטַמָּא אֶלָּא מִשְׁעַת מְצִיָּאָה וְאֵלֶּךְ.

יא. כָּל הַמוֹצָא קֶבֶר, אוֹ מֶת, אוֹ דָּבָר שֶׁמְטַמָּא בְּאֵהֶל מִן הַמֶּת חַיִּב לְצִין עָלָיו, כִּדִּי שְׁלֹא יִהְיֶה תִקְלָה לְאַחֲרִים; וּבְחִלּוֹ שְׁלִמּוּעַד, הָיוּ יוֹצְאִין מִבֵּית דִּין לְצִין עַל הַקְּבָרוֹת.

יב. אֵין מְצִינִין עַל פְּזִית מְצַמְצֵם מִן הַמֶּת, לְפִי שֶׁסּוּפוֹ יִחְסֹר בְּאַרְץ. וּבִמָּה מְצִינִין בְּסִיד, מִמָּחָה וְשׁוּפָךְ עַל מְקוֹם הַטְּמָאָה.

יג. אֵין מַעֲמִידִין אֶת הַצִּיּוֹן עַל גְּבֵי הַטְּמָאָה, אֶלָּא יְהִי עוֹדָף מִכָּאֵן וּמִכָּאֵן בְּצִדֵי הַטְּמָאָה, שְׁלֹא לְהַפְסִיד אֶת הַטְּהוֹרוֹת; וְאֵין מִרְחִיקִין אֶת הַצִּיּוֹן מִמְּקוֹם הַטְּמָאָה, שְׁלֹא לְהַפְסִיד אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאֵין מְצִינִין עַל הַנְּדִיּוֹת, שֶׁהָרִי הֵן יְדוּעִין לְכָל; אֶלָּא עַל הַסְּפָקוֹת, כְּגוֹן שָׂדָה שְׂאֲבָד בֵּה קֶבֶר וְהַסְּכָכוֹת וְהַפְּרָעוֹת.

יד. מִצָּא שָׂדָה מְצִינָתָהּ, וְאֵין יְדוּעַ מַה טִּיבָהּ אִם אֵין בֵּה אֵילָנוֹת,

בִּידוּעַ שְׁאֵבֵד בָּהּ קָבֵר ; יֵשׁ בָּהּ אֵילָנוֹת, בִּידוּעַ שְׁנַחֲרֵשׁ בָּהּ קָבֵר
כְּמוֹ שִׁיתְבָּאֵר.

טו. מָצָא אָבֵן אַחַת מְצִינָה, תַּחְתִּיהָ טָמֵא. הָיוּ שְׁתֵּים אִם יֵשׁ סִיד
בִּינִיהֶן, בִּינִיהֶן טָמֵא. וְאִם אֵין סִיד בִּינִיהֶן, אֵלֹא עַל רְאשֵׁיהֶן
אִם יֵשׁ חֶרֶס בִּינִיהֶן טָהוֹר, שְׁאִין זֶה אֵלֹא בְּנִין ; וְאִם אֵין חֶרֶס
בִּינִיהֶן, וְהָיָה הַסִּיד מְרֻדָּה עַל רְאשֵׁיהֶן מִכָּאן וּמִכָּאן הָרִי זֶה
צִיּוֹן, וְטָמֵא.

טז. מָצָא מְצָר אֶחָד מְצִין הוּא טָמֵא, וְכָל הַשָּׂדֶה טָהוֹרָה ; וְכֵן
שְׁנַיִם, וְכֵן שְׁלוֹשָׁה. מָצָא אַרְבַּעַת מְצִרִיָּה מְצִינִין הֵן טָהוֹרִין,
וְכָל הַשָּׂדֶה כֻּלָּה טָמְאָה : שְׁאִין מְרַחֲקִין הַצִּיּוֹן מִמָּקוֹם הַטָּמְאָה.